

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ І ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ

Білаш С.М., Проніна О.М., Коптев М.М., Пирог-Заказникова А.В.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Розвиток сучасних інформаційних технологій забезпечує студентам отримання вільного доступу до найрізноманітнішої навчальної та наукової інформації. У зв'язку з цим особлива роль відводиться викладачу як координатору й організатору самостійної роботи студента.

Ключові слова: сучасні інформаційні технології навчання, самостійна робота, оперативна хірургія і топографічна анатомія.

Однією з особливостей організації навчального процесу за кредитно-модульною системою навчання є виділення більшої кількості годин для самостійної роботи студентів. Тому особливого значення в наш час набуває роль викладача як організатора позааудиторної роботи студента. Розвиток сучасних інформаційних технологій дає змогу студенту отримати доступ до різноманітної інформації. У віртуальних просторах Інтернету майбутні медики можуть знайти як багато корисної інформації, що знадобиться їм під час підготовки до практичних занять, так і безліч недостовірних відомостей, викладених безвідповідальними користувачами. Зважаючи на обмеженість теоретичних знань і недостатній практичний досвід, особливо в студентів молодших курсів, викладачі мають уважно ставитися до отриманої студентами із ненадійних електронних джерел інформації, вказувати на недостовірні чи хибні відомості.

Для спрямування в правильне русло самостійної роботи студентів з оперативної хірургії і топографічної анатомії викладачі кафедри підготували списки рекомендованої літератури, в яких поряд із класичними підручниками подано електронні ресурси. Цю, а також іншу інформацію, потрібну під час самостійної підготовки до практичних занять, студенти можуть отримати не лише зі стендів кафедри, а й з електронної сторінки кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії, розміщеної на сайті академії. У матеріалах для завантаження кожен студент може відшукати українською, російською чи англійською мовами календарні та тематичні плани практичних і лекційних занять, а також довідники, які містять загальні відомості про навчальну дисципліну, оцінювання поточної навчальної діяльності, структуру предмета, перелік питань до проміжного і підсумкового модульного контролю, списки рекомендованої літератури. Таким чином, сучасний студент, маючи доступ до Інтернету, може вдома дізнатися про тему майбутнього заняття й отримати вказівки щодо самостійної підготовки до нього. Із уведенням у дію електронного журналу студенти академії також отримали змогу постійно контролювати рівень своєї успішності, слідкувати за наявністю невідпрацьованих пропущених занять тощо.

На наш погляд, в еру інформаційних технологій студентство отримало більше можливостей для успішного оволодіння майбутньою професією. Одержуючи більші обсяги сучасної інформації з оперативної хірургії та топографічної анатомії, студенти мають змогу краще опанувати теоретичну складову нашої дисципліни. Проте самостійно оволодіти практичними навичками, зважаючи на специфіку предмета, надзвичайно складно. Практичні заняття з оперативної хірургії і топографічної анатомії потребують навчальних операційних кімнат, спеціального обладнання, хірургічного інструментарію, шовних матеріалів тощо. Відпрацювання практичних навичок зазвичай виконується на трупному матеріалі чи ізольованих органах тварин, іноді – на муляжах чи фантомах. Тому намагатися підмінити практичні аудиторні заняття студентів позааудиторною роботою студентів, на наш погляд, недоцільно. Зважаючи на обмеженість годин, відведених для аудиторної роботи студентів, для успішного оволодіння практичними навичками час, що витрачається на розбір суто теоретичних питань, можна скоротити за умови повноцінної домашньої самопідготовки.

Оволодіння такими практичними навичками як установлення діагнозу, визначення тактики оперативного лікування, обґрунтування з топографоанатомічних міркувань можливих ускладнень і шляхів поширення гнійно-запальних процесів можливе лише за наявності глибоких теоретичних знань із дисципліни та розвинутого клінічного мислення. Щоб максимально наблизити процес навчання до практики, викладачі в усіх створених колективах кафедри методичних рекомендаціях і навчально-методичних посібниках для студентів до кожного заняття підібрали відповідні ситуаційні задачі. У таких завданнях зазвичай змодельована клінічна ситуація, коли студенту необхідно визначитися з діагнозом, тактикою лікування, обрати найраціональніший спосіб хірургічного втручання.

Зважаючи на специфіку дисципліни, значна увага приділяється питанням клінічної анатомії. Студенти, маючи фундаментальні знання з нормальної анатомії, мусять уміти обґрунтувати раціональні способи виконання хірургічних доступів, шляхи поширення гнійно-запальних процесів, тактику припинення кровотечі при ушкодженні різних судин. Аналізуючи ускладнення або невдачі хірургічного лікування, майбутні медики мають чітко усвідомлювати їх зв'язок із клінічною анатомією, адже успішне вивчення нашої дисципліни неможливе без глибоких знань нормальної анатомії.

Проте одних лише анатомічних знань недостатньо для успішного опанування дисципліни. Недоліком сучасних навчальних програм для медичних вишів є вивчення топографічної анатомії та оперативної хірургії починаючи з другого курсу, коли в студентів практично відсутні знання з клінічних дисциплін. Дуже складно говорити про показання до проведення оперативного лікування хвороби, про яку студенти ще не мають жодного уявлення. У випадках, коли під час самостійної роботи над ситуаційною задачею студент не зможе отримати правильну відповідь, на допомогу йому має прийти викладач, який на практичному занятті, окрім власне змісту предмета оперативної хірургії, мусить уміти пояснити студентам сутність різноманітної патології, яка потребує оперативного лікування, дати відповідь на всі не розв'язані складні питання [1].

Дуже важливо, щоб майбутні медики могли правильно визначитися з тактикою хірургічного лікування в кожному конкретному випадку. Обговорення і всебічний аналіз запропонованих ними рішень урешті-решт сприяє вибору оптимального. Це допомагає студентам краще зрозуміти сутність поставленої проблеми й усвідомити

доцільність саме такого шляху до її правильного вирішення.

Лише за наявності глибоких теоретичних знань і правильного розуміння клінічних аспектів топографічної анатомії студент може успішно оволодіти практичними навичками і професійними вміннями [2; 3].

Допомогти кращому оволодінню практичними навичками з оперативної хірургії, крім викладеного вище, на нашу думку, може перегляд навчальних кінофільмів.

Широкий арсенал сучасних технічних засобів студентам дає змогу працювати як із відеотекою нашої кафедри, так і здійснювати пошук відеофільмів відповідно до теми заняття в мережі Інтернет. Порівняння методик оперативних втручань, а також сучасних і класичних навчальних фільмів з оперативної хірургії розширює кругозір нинішнього студента, дає уявлення про сучасну хірургію, формує його власне ставлення до різних хірургічних операцій. Робота студентів із навчальними відеофільмами, безперечно, сприяє кращому оволодінню практичними навичками та професійними вміннями.

Таким чином, ера інформаційних технологій дає сучасному студенту широкі перспективи для успішного оволодіння майбутньою професією. Можливість одержувати достатні обсяги сучасних знань з оперативної хірургії та топографічної анатомії дає змогу майбутнім медикам не тільки краще засвоїти теоретичну складову цієї дисципліни, а і якісніше оволодівати практичними навичками і професійними вміннями.

Список використаної літератури

1. Формування клінічного мислення у студентів під час вивчення оперативної хірургії та топографічної анатомії / О. М. Проніна, М. М. Коптев, С. І. Данильченко [та ін.] // Експериментальна і клінічна медицина. – 2014. – Т. 63, № 2. – С. 25-28.
2. Оптимізація викладання топографічної анатомії та оперативної хірургії в умовах кредитно-модульної системи / О. М. Проніна, М. М. Коптев, С. І. Данильченко [та ін.] // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – 2015. – Т. 14, № 1 (51). – С. 118-120.
3. Актуальность сохранения предмета оперативной хирургии и топографической анатомии в системе высшего медицинского образования Украины / Е. Н. Пронина, М. Н. Коптев, С. И. Данильченко [и др.] // International scientific-practical web-congress of pedagogues and psychologists „Be smart!“. – Женева, 17-18 февр. 2015 г. – V. I. – С. 140-144.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З КУРСУ «КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ»

Бобирьов В.М., Островська Г.Ю., Петрова Т.А., Рябушко М.М., Капустянська А.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено особливості організації самостійної роботи студентів стоматологічного фаху при вивченні курсу клінічної фармакології з урахуванням сучасних методик і умов навчання.

Ключові слова: самостійна робота, інформаційні технології, самоосвіта.

Світові процеси глобалізації зумовлюють новітні тенденції та інноваційні технології в освіті, що є необхідною передумовою її подальшого розвитку і вдосконалення. Медична освіта, безумовно, є важливою складовою національної вищої школи в період її реорганізації й оновлення. Продовження впровадження в педагогічний процес медичних ВНЗ України кредитно-трансферної системи навчання сприяє підвищенню мотивації освітньої ініціативи в студентів, розкриттю їхнього творчого потенціалу, зростанню якості засвоєння навчального матеріалу та новітньої інформації, міждисциплінарному інтегруванню знань, формуванню клінічного мислення задля майбутньої роботи лікаря [4].

У сучасних умовах особливостей працевлаштування зростають вимоги до професійної кваліфікації спеціалістів, що зумовлює якісно нові форми і методи навчання, спрямовані на створення цілісної системи безперервної освіти, розширення сфери самостійної діяльності студентів, які формують навички самоорганізації та самоосвіти. Відповідно до Положення «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу і одним із найважливіших компонентів освітнього процесу, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної або колективної діяльності. Самостійна робота може здійснюватися як без участі викладача, так і під його керівництвом під час аудиторних і позааудиторних занять. Пізнавальна діяльність студента за даного виду роботи характеризується високим рівнем самостійності та творчої активності. Сучасний стан розвитку інформаційного забезпечення відкриває широкі можливості доступу до джерел інформації і частково зміщує акцент у плануванні навчального процесу в бік самостійної роботи. Новітні інформаційно-комунікативні технології включають насамперед тестово-контролюючі програми, а також мультимедійні електронні посібники та інформаційні ресурси мережі Інтернет [1].

Клінічна фармакологія належить до інформаційно насичених наук і є ланцюгом між теоретичними та клінічними дисциплінами, тобто має базовий міжпредметний характер. Сучасні технології навчання курсу «Клінічна фармакологія» забезпечуються навчально-методичною базою, яка постійно вдосконалюється. Проводиться велика робота зі створення підручників, навчальних посібників, мультимедійних супроводів і презентацій з актуальних проблем фармакології, впровадження в навчальний процес інформаційних профільованих матеріалів щодо нових лікарських засобів, координації викладання курсу «Клінічна фармакологія» з іншими клінічними дисциплінами, профільними стоматологічними зокрема [2].

Відповідно до програми з клінічної фармакології для студентів, які навчаються за спеціальністю «Стоматологія», передбачено 20 годин аудиторних практичних занять і 25 годин СРС. На 5 курсі стоматологічного факультету заняття проводяться за цикловим розкладом, сутність якого полягає в збільшенні складової індивідуальних завдань із фармакотерапії, розв'язуванні ситуаційних задач, проведенні ділових ігор. Як один із напрямів методології навчального процесу СРС під контролем викладача сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності та дозволяє студенту досягти вищої рейтингової оцінки за шкалою ECTS.